

СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ
TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT BHREITHIÚNAIS NA gCÓMHPHOBAL EORPACH
CORTE DI GIUSTIZIA DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU TIESA

LUXEMBOURG

EUROPOS BENDRIJŲ TEISINGUMO TEISMAS
AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-GUSTIZZJA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
CURTEA DE JUSTIȚIE A COMUNITĂȚILOR EUROPENE
SÚDNY DVOR EURÓPSKYCH SPOLOČENSTEV
SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

Press och information

PRESSMEDDELANDE nr 88/07

den 11 december 2007

Domstolens dom i mål C- 438/05

*International Transport Workers' Federation och Finnish Seamen's Union mot Viking Line ABP
och OÜ Viking Line Eesti*

FACKLIGA STRIDSÅTGÄRDER SOM SYFTAR TILL ATT FÖRMÅ ETT UTLÄNDSKT FÖRETAG ATT TECKNA ETT KOLLEKTIVAVTAL MED EN FACKFÖRENING UTGÖR EN INSKRÄNKNING AV ETABLERINGSFRIHETEN NÄR DETTA AVTAL KAN AVSKRÄCKA FÖRETAGET FRÅN ATT UTÖVA DENNA FRIHET

*Denna inskränkning kan vara motiverad med hänsyn till skyddet av arbetstagarna under
förutsättning att det visas att inskränningen är ägnad att säkerställa förverkligandet av det
legitima syfte som eftersträvas och att den inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå
detta syfte.*

International Transport Workers' Federation (ITF) är en internationell sammanslutning som består av 600 fackföreningar inom transportsektorn från 140 länder och som har sitt huvudkontor i London. Ett av de viktigaste politikområdena för ITF är att bekämpa bekvämlighetsflagg. För att förbättra arbetsvillkoren för sjöfartsanställda inom ramen för denna politik har endast fackföreningarna i den stat dit den verkliga äganderätten till ett fartyg kan hänföras rätt att ingå kollektivavtal, oberoende av i vilken flaggstat som detta fartyg är registrerat.

Viking Line, som är ett bolag bildat enligt finländsk rätt, är ägare till Rosella, en färja som går under finländsk flagg mellan Tallinn (Estland) och Helsingfors (Finland). Rosellas besättning är medlemmar i fackföreningen Finnish Seamen's Union (FSU) som är ansluten till ITF.

I oktober 2003 informerade Viking Line FSU om sina planer att flagga ut Rosella, som gick med förlust. Avsikten var att registrera fartyget i Estland där Viking Line har ett dotterbolag, för att på så sätt kunna anställa en estnisk besättning med lägre löner än den lönenivå som gäller i Finland och därmed kunna konkurrera med andra färjor som trafikerar denna sträcka. Efter en begäran från FSU skickade ITF i november 2003 ut ett cirkulär till alla anslutna fackföreningar och uppmanade dem, vid äventyr av sanktionsåtgärder, att inte inleda förhandlingar med Viking Line. Verkan av denna uppmaning var att estniska fackföreningar hindrades från att inleda förhandlingar med Viking Line.

Samtidigt uppställde FSU vissa villkor för att förnya besättningsavtalet och varslade därvid om strejk. FSU krävde dels att besättningen på Rosella skulle utökas och dels att ett kollektivavtal skulle ingås enligt vilket Viking Line förband sig att fortsätta att iaktta finländsk arbetsrätt och att inte säga upp besättningen.

Viking Line, som höll fast vid sin avsikt att flagga ut det förlusttyngda fartyget och registrera det under estnisk flagg, väckte i augusti 2004 – efter det att Estland blivit medlem i Europeiska unionen – talan vid domstolarna i Förenade kungariket, där ITF har sitt huvudkontor. Viking Line begärde att ITF skulle förpliktas återkalla cirkuläret och att FSU skulle förpliktas upphöra med att hindra bolagets etableringsfrihet med avseende på utflaggningen av Rosella.

FSU och ITF överklagade målet till Court of Appeal som har ställt ett antal tolkningsfrågor till Europeiska gemenskapernas domstol angående tillämpningen i detta fall av fördragets bestämmelser om rätt till fri etablering och frågan huruvida de åtgärder som vidtagits av FSU och ITF utgjorde en icke motiverad inskränkning av den fria rörligheten.

Domstolen slår för det första fast att fördragets bestämmelser om etableringsfrihet är tillämpliga på fackliga stridsåtgärder som vidtas av en fackförening eller en sammanslutning av fackföreningar mot ett företag för att förmå detta att teckna ett kollektivavtal som till sitt innehåll kan avskräcka företaget från att utöva denna frihet.

När det gäller ett avtal som syftar till att kollektivt reglera förvärvsarbete anser domstolen att **bestämmelserna om etableringsfrihet medför rättigheter för ett privat företag som det kan göra gällande mot en fackförening eller en sammanslutning av fackföreningar som utövar den autonoma befogenhet som dessa organisationer har enligt föreningsfriheten att förhandla med arbetsgivare eller arbetsgivarorganisationer om arbetstagarnas arbets- och lönevillkor.**

Domstolen erinrar härefter om att de villkor som ställs för registrering av fartyg inte får utgöra något hinder för etableringsfriheten. För det första får sådana fackliga stridsåtgärder som de som planerats av FSU till följd att det framstår som mindre lockande och till och med meningslöst för Viking Line att utöva sin rätt till fri etablering, eftersom dessa åtgärder hindrar Viking Line och dess estniska dotterbolag från att i värdmedlemsstaten åtnjuta samma behandling som övriga ekonomiska aktörer som är etablerade i den staten. För det andra måste fackliga stridsåtgärder som vidtas för att genomföra den politik som ITF bedriver i syfte att bekämpa bekvämlighetsflagg, vilken främst avser att hindra rederierna från att registrera sina fartyg i en annan stat än den i vilken de verkliga ägarna till fartygen är medborgare, åtminstone anses kunna inskränka Vikings Lines utövande av sin rätt till fri etablering.

Av detta följer att sådana åtgärder utgör en inskränkning av etableringsfriheten.

En sådan inskränkning i etableringsfriheten kan endast godtas om den har ett legitimt ändamål, såsom skyddet av arbetstagarna. Det ankommer på den nationella domstolen att pröva huruvida det eftersträvade ändamålet med de av FSU och ITF vidtagna fackliga stridsåtgärderna var att skydda arbetstagarna.

Domstolen påpekar att även om de fackliga stridsåtgärder som vidtogs av FSU, vilka avsåg att skydda anställningarna och arbetsvillkoren för de medlemmar i FSU som skulle kunna påverkas av utflaggningen av Rosella, vid en första anblick skäligen skulle kunna anses omfattas av ändamålet att skydda arbetstagare, så kan stridsåtgärderna emellertid inte längre kvalificeras på detta sätt om det visas att anställningarna eller arbetsvillkoren inte var i fara eller var allvarligt hotade.

Om det skulle visa sig att de ifrågavarande anställningarna eller arbetsvillkoren verkligen är i fara eller är allvarligt hotade, måste det även prövas huruvida de fackliga stridsåtgärder som vidtagits av denna fackförening är ägnade att säkerställa att det eftersträvade målet uppnås och huruvida de inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.

Domstolen erinrar om att det är fastslaget att fackliga stridsåtgärder, jämte kollektiva förhandlingar och kollektivavtal, i ett enskilt fall, kan utgöra ett av de främsta medel som fackföreningarna förfogar över för att skydda sina medlemmars intressen. När det gäller frågan huruvida de fackliga stridsåtgärder som är föremål för prövning i den nationella domstolen inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå det eftersträvade målet, ankommer det på den nationella domstolen att för det första bland annat undersöka huruvida FSU, i enlighet med den nationella lagstiftning och de kollektivavtalsbestämmelser som är tillämpliga på denna stridsåtgärd, inte förfogade över andra medel som innebar en mindre ingripande inskränkning i etableringsfriheten för att nå det avsedda resultatet i den kollektiva förhandling som inletts med Viking Line, och för det andra huruvida denna fackförening hade uttömt dessa medel innan den vidtog dylika stridsåtgärder.

När det sedan gäller de fackliga stridsåtgärder som vidtogs för att säkerställa genomförandet av ITF:s ifrågasatta politik, framhåller domstolen att så vitt denna politik leder till att rederier hindras från att registrera sina fartyg i en annan stat än den i vilken de verkliga ägarna till dessa fartyg är medborgare, kan det inte anses föreligga sakliga skäl för den inskränkning i etableringsfriheten som blir följderna av dessa åtgärder. Domstolen konstaterar att denna politik emellertid även syftar till att skydda sjöfartsanställda och förbättra deras arbetsvillkor.

Domstolen konstaterar dock att ITF inom ramen för politiken att bekämpa bekvämlighetsflagg är skyldig, när en av dess medlemmar begär det, att vidta sympatiåtgärder mot den verkliga ägaren av ett fartyg som är registrerat i en annan stat än den i vilken nämnda ägare är medborgare, oberoende av huruvida ägarens utövande av rätten till fri etablering skulle kunna påverka anställningar eller arbetsvillkor på ett negativt sätt för dennes anställda. Den politik som går ut på att det endast är fackföreningarna i den stat där fartygets verkliga ägare är medborgare som har kollektiv förhandlingsrätt, tillämpas således även när fartyget är registrerat i en stat som garanterar arbetstagarna ett högre socialt skydd än det de skulle ha haft i den förstnämnda staten.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Meddelandet finns tillgängligt på följande språk: samtliga

*Domen i fulltext finns tillgänglig på domstolens webbplats
<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=SV&Submit=rechercher&numaff=C-438/05>
i regel från kl. 12.00 (CET) på dagen för avkunnandet.*

*För ytterligare upplysningar, var vänlig kontakta Gitte Stadler
Tel: (00352) 4303 3127, fax: (00352) 4303 3656*

*Bilder från uppläsningen av domen finns tillgängliga på EbS (Europe by Satellite),
en tjänst som tillhandahålls av Europeiska kommissionen, generaldirektoratet för press och
kommunikation,*

*L-2920 Luxemburg, tel: (00352) 4301 35177, fax: (00352) 4301 35249
eller B-1049 Bryssel, tel: (0032) 2 2964106, fax: (0032) 2 2965956*